FERNANDO PESSOA

POEZII

XI

Nu-s eu desenatorul. Pânza sunt,
În mine-un braţ ocult a pus culoare,
Iar sufletul l-am smuls de pe pământ,
La Urmă-un început să-mi dea în floare.

Ce-nseamnă această jale îngheţând,
Sau Toamna, ivorie sărbătoare,
Al sufletului ritm să-l aflu vrând
Vegheat sub patrafir de-atlazuri rare?

Precum un evantai se-nchise clipa...
Mi-e sufletul un arc pe fund de mare...
Durere? Jale? Viaţă? Vis? Aripa

Întinsă-i peste hău - Regenerare -
Sihastră umbră-n zbor abia pornit
Clipeşte peste câmpul părăsit...

LIBERTATE

(lipseşte un citat din Seneca)

Ah, ce plăcere
Să nu faci ce se cere!
Să faci tomuri severe
Pe etajere!
Lectura-i plictis,
Să-nveţi e proscris.
Soarele nu jură.
Pe literatură.
Şi râu-şi scoate ilicit
Tirajul nerevizuit.
Iar briza slabă,
Cum încă din zori s-a stârnit,
Motive nu are de grabă.

Cărţile-s foi de hârtie pictate cu tuş,
Studiu-i ceva unde-şi află culcuş
Nimicul şi apa de ploaie.

Pe ceaţă, ce bine-i s-aştepţi în odaie
Un domn Sebastiao în giubea
De vine, ori ba.

Mare e arta, frumos este verdele luncii.
Dar cel mai frumos de pe lume sunt pruncii.

Florile, cântecul... Soarele e vinovat numai dacă
În loc să creeze, doar seacă.
Dar şi mai frumos
E Domnul Hristos
Ce n-avea habar de vreo lege a muncii
Iar Bibliotecă n-avea de fel.

MESAJUL

Dom Sebastiao, regele Portugaliei

Nebun, nebun, măriri pentru c-am vrut
Pe care soarta nu le dăruieşte.
Încrederea în mine n-a-ncăput,
De-aceea în nisip hălăduieşte
Fiinţa-mi care-a fost, nu care este.

Din nebunia mea câte-un crâmpei
Să-mbrace alte inimi portugheze!
Căci fără nebunie omul ce-i?
Jivină învăţată să vâneze,
Cadavru zăbovind să procreeze.

INFANTELE

Vrerea lui, un vis de om, născu lucrarea.
Domnu-a vrut să fie una-ntreaga lume,
Să ne lege nu să ne dezbine marea.
Te-a sfinţit şi vălu-ai smuls pe mări prin spume.

Valul alb s-a dus din ţară-n continent,
A ajuns la capul lumii alb şi pur,
Şi deodată s-a văzut incandescent
Răsărind rotund pământul din azur.

Portughez să fii sfinţit ai fost prin sânge.
Semn al mării noastre-n tine-ai tălmăcit.
Marea-i sclavă, dar Imperiul se frânge.
Portugalia-a rămas de împlinit.

Traducere: *Roxana Eminescu*

AUTOPSIHOGRAFIE

Poetul e un prefăcut.
Şi într-atât de bine minte,
Că minte chiar că l-a durut
Durerea ca aievea simte.

Cei ce citesc ce-a aşternut,
Ei în durerea scrisă viu,
Nu două simt, câte-a avut,
Ci doar pe care eu n-o ştiu.

Pe-o şină pentru roţi, cotită,
Mintea distrând, se învârteşte
Un tren cu cheia răsucită
Ce inimă se şi numeşte.

EROS ŞI PSYCHE

Spune legenda că dormea
Prinţesa fermecată-n vrajă,
Din somnu-i o va deştepta
Infantele, ce-n calea sa,
Ştie că zidul stă de strajă,

El trebuia ca, ispitit,
Să-nvingă atunci bine şi rău,
Eliberat el, în sfârşit,
Găsindu-l, drumul cel greşit,
Să-l lase pentru drumul său.

Iar Prinţesa Adormită,
De-aşteaptă, doar în somn aşteaptă.
Viaţa-i în moarte în vis trăită;
Cunună poartă împletită
Din verde iederă, bogată.

Departe Infantele,-ndârjit,
Fără să ştie a lui poveste,
Sfărâmă drumul cel vrăjit.
De ea, el nu e bănuit.
Ea pentru el nimic nu este.

Ei împlinesc al lor Destin –
Dormind ea fermecată-acum,
El căutând-o peregrin
Prin însuşi gestul cel divin
Ce face să existe-un drum.

Şi chiar de este-ntunecat
Totul pe drumul lui prescris,
Şi fals, el vine neînfricat,
Iar zid şi drum, învinse-odat',
Sălaşul ei l-ajunge-n vis.

Cum întâmplarea-l ameţeşte,
La frunte-n tulburarea sa,
Ridică mâna şi-ntâlneşte
Chiar iedera şi-apoi priveşte:
E el Prinţesă ce dormea.

SFAT

Înconjură pe cel ce te visezi
Cu ziduri. Şi în locul gol, privit,
Printre grilajul marelui portic,
Flori multe, zâmbitoare, să plantezi,
Să te cunoască doar aşa ivit.
Iar unde nu te văd, nu pui nimic.

Ronduri să faci cum alţii au avut,
Unde privirea poate-ntrezări
Grădina ta cum le-o vei arăta.
Dar unde eşti al tău şi nevăzut,
Să crească florile cum vor voi
Şi lasă iarba slobodă, a ta.

Să fii o fiinţă dublă, apărată;
Şi nimeni să nu poată şti, văzând,
Decât grădina care eşti acu –
Grădina-ostentativă, rezervată,
Cu floarea-adevărată atingând
Mărunta iarbă ce n-o vezi nici tu…

AL CASTELELOR

Întinsă, Europa stă rezemată-n coate:
Din Orient spre Occident privind,
Romanticele-i plete-îi curg pe spate
Elini ochi amintind.

E cotul stâng de trup apropiat;
Iar cel drept în unghi e îndoit.
Italia e-acela aşezat;
Acesta-i Anglia ce, depărtat,
În mână ţine chipu-i sprijinit.

Cu ochi de sfinx, fatal, scrutează îndrăzneţ
Spre Occident, el, viitor a ce-i uitat.

E Portugalia profilul ei semeţ.

TUTUNGERIA

Eu nu sunt nimic.
Niciodată nu voi fi nimic.
Nu pot vrea să fiu nimic.
Asta fiind spus, port în mine
toate visele lumii.
Ferestre ale camerei mele,
ale camerei mele în furnicarul uman anonim
(şi de l-ar şti cineva, ce folos?),
unul printre atîtea milioane,
voi daţi spre-o stradă tainică
într-un continuu du-te - vino,
spre-o stradă inaccesibilă tuturor gîndurilor,
reală, imposibil de reală,
evidentă, incognoscibil de evidentă,
cu misterul ei
ascuns sub pietre şi fiinţe,
cu moartea punînd igrasie pe ziduri
şi-ncărunţindu-i pe oameni,
cu Destinul diriguitor a toate şi tot
pe drumul nimicului.

Sunt astăzi învins, ca şi cum aş şti adevărul.
Lucid, ca şi cum m-aş afla în ceasul morţii,
şi nemaiavînd altă fraternitate cu lucrurile,
decît un adio,
în timp ce casa şi partea asta a străzii
se prefac într-un şir de vagoane, un tren,
semnalul de plecare sunînd în capul meu -
o zdruncinare a nervilor,
un scîrţîit al oaselor mele urnindu-se din loc.
Sunt perplex
ca unul care-a reflectat, găsit apoi uitat.
Mă împart între loialitatea pe care-o datorez
tutungeriei din faţă,
ca ceva real dinafară,
şi senzaţia că totul e vis,
ca ceva real dinăuntru.
Am ratat totul.
Cum n-am avut ţel,
poate ca totul nu era nimic
şi învăţătura primită e vană.
Am ieşit pe fereastra din spatele casei,
am fugit pe cîmp, făcîndu-mi alte planuri.
Dar n-am întîlnit decît ierburi şi copaci,
iar oamenii, cîţi mai erau, semănau cu restul lumii.

Plec de la geam, mă aşez pe un scaun.
La ce să mă gîndesc?
Ce ştiu eu ce-o să fiu cînd nu ştiu cine sunt?
Sunt ceea ce cred?
Dar eu mă cred asta şi asta!
Şi-atîţia alţii au aceleaşi convingeri!
Un geniu? În clipa de faţă
o sută de mii de creiere
se cred genii, ca mine,
dar istoria nu va recunoaşte, poate,
pe nici unul.
Gunoi, iată ce va rămîne
din toate cuceririle viitoare!
Nu, nu cred în mine...
În cîte mansarde şi nemansarde ale lumii
nebuni se cred genii?
Cîte aspiraţii înalte, nobile, lucide
şi realizabile, cine ştie,
nu vor vedea niciodată lumina soarelui adevărat,
şi nu vor găsi ureche să le-asculte.
Lumea aparţine
cuceritorilor, iar nu visătorilor,
chiar dac-ar fi drept să le-aparţină.
Eu am visat mai mult decît Napoleon n-a visat,
am strîns la pieptul meu ipotetic
mai multă omenire decît Hristos,
am conceput în secret filozofii
la care nici un Kant nu s-a gîndit.
Dar voi rămîne
pentru totdeauna, poate, individul de la mansardă,
deşi nu locuiesc acolo,
voi fi întotdeauna cel care nu pentru asta s-a născut,
voi fi întotdeauna cel care posedă bunuri,
voi fi întotdeauna cel care aşteaptă
să i se deschidă uşa în faţa unui perete fără uşă,
cel care.cîntă romanţa infinitului
în curtea găinilor,
şi-aude vocea lui Dumnezeu într-un puţ astupat.
Să cred în mine? Nu, în nimic.
Să-şi reverse natura
peste capul meu ardent
soarele ei, ploaia,
vîntul ce-mi răsfiră părul...
În rest fie ce-o fi
sau nimic.

Sclavi cardiaci ai stelelor,
am cucerit lumea

înainte de-a ne ridica din pat,
dar ne trezim şi iat-o întunecată,
ne sculăm şi uite că-i străină,
ieşim din casă şi vedem pământul întreg,
sistemul solar,
Calea Lactee şi spaţiul Indefinibil.
(Mănîncă ciocolată, fetiţă
mănîncă ciocolată!
Nu există altă metafizică în lume decît ciocolata,
şi toate religiile nu ne învaţă mai mult
decît cofetăria.
Mănîncă, fetiţă murdară, mănîncă!
De-aş putea şi eu mînca ciocolată
cu aceeaşi naturaleţe ca tine!
Aici cad pe gînduri,
mototolesc foaia de-argint
care-i, de fapt, de aramă,
o arunc la gunoi unde mi-am aruncat şi viaţa.
Rămîne numai amărăciunea neîmplinirii,
caligrafia rapidă a acestor versuri,
inscripţie şubredă spre Imposibil.
Am pentru mine un dispreţ fără lacrimi, nobil,
cu un gest amplu îmi lepăd veşmîntul slinos,
îl arunc în vîltoarea lucrurilor, fără chitanţă,
şi rămîn acasă în toată goliciunea.

Tu, care consolezi,
care nu exişti şi prin asta consolezi,
zeiţă greacă, statuie însufleţită,
patriciană romană, nobilă şi nefastă,
sau tu, prinţesă a trubadurilor, amabilă şi prefăcută,
o, tu marchiză din secolul al optsprezecelea,
prea decoltată şi îndepărtată,
o, metresă celebră din timpul părinţilor noştri,
sau nu ştiu ce modern,
greu de imaginat,
voi toate, tu, oricare-ai fi,
dacă poţi inspira, inspiră-mă!
Căci inima mea e o vadră golită.
Precum cei ce invocă duhuri,
mă invoc pe mine însumi
şi nu mă găsesc.

Vin iar la fereastră
şi văd strada cu o absolută claritate,
văd magazinele, trotuarul,
maşinile ce trec,
văd fiinţe vii, îmbrăcate, încrucişîndu-se,

văd cîinii care există şi ei,
şi toate astea mă apasă
ca o sentinţă de deportare,
şi totul mi se pare atît de străin.)
Am trăit, studiat, iubit, avut credinţă,
şi azi nu-i cerşetor pe care să nu-l invidiez
pentru simpul fapt că el nu este eu.
Mă uit la zdrenţele fiecăruia,
la rănile şi la minciunile lor,
şi mă gîndesc: poate că de fapt n-ai trăit,
n-ai studiat, n-ai iubit, n-ai avut credinţă
(realitatea poate exista şi fără a face nimic
din toate astea),
poate c-ai fost numai o şopîrlă
căreia i s-a tăiat coada,
poate că eşti o coadă de şopîrlă
care, tăiată, se agită încă.
Am făcut din mine ce n-am ştiut face
şi ce-aş fi putut face, n-am făcut.
Mi-am pus un domino greşit,
m-au luat drept ceea ce nu sunt,
iar eu n-am dezmiţit
şi iată-mă pierdut.
Cînd am vrut s-arunc masca,
era lipită de chip.
Cînd am aruncat-o şi m-am uitat în oglindă,
eram deja bătrîn.
Beat fiind, nu-mi puteam pune la loc
masca pe care n-am fost aruncat-o.
Am dormit în vestiar
ca un cîine tolerat de direcţiune
pentru că-i inofensiv,
şi vă povestesc acum istoria de faţă
ca să vă demonstrez că-s sublim.

Esenţa muzicală a versurilor mele inutile
îmi va permite să mă descopăr
ca pe-un lucru de mine creat,
şi nu voi rămîne veşnic
în faţa tutungeriei din faţă,
călcînd în picioare conştiinţa de a exista,
ca pe-un covor în care se împiedică un beţiv,
sau ca pe-o rogojină furată de ţigani
şi care nu face doi bani.
Dar patronul tutungeriei
a ieşit la uşă, stă în uşă.
Îl privesc cu capul pe jumătate întors
şi-n suflet cu durerea de-a mă şti neînţeles.

El va muri şi eu voi muri.
El va lăsa firma, eu voi lăsa versuri.
La un moment dat va muri firma şi versurile.
Apoi va muri strada unde se află firma
şi limba în care au fost scrise versurile,
va muri apoi planeta rotitoare
unde se află toate acestea.
Şi pe alţi sateliţi, din alte galaxii,
ceva asemănător cu oamenii
va continua să scrie un fel de versuri
şi să locuiască în nişte tutungerii,
în spatele unor firme -
întotdeauna un lucru în faţa altuia,
întotdeauna un lucru la fel de inutil ca altul,
întotdeauna imposibilul la fel de stupid ca realitatea,
întotdeauna misterul adîncurilor la fel de adevărat
ca somnul misterului de suprafaţă,
una ori alta, întotdeauna,
sau nici una nici alta.
Dar cineva
a intrat în tutungerie
(să cumpere tutun?)
şi realitatea plauzibilă s-a abătut asupra mea.
Mă ridic pe jumătate, energic,
convins, uman,
şi mă duc să scriu aceste versuri
unde exprim exact contariul.
Îmi aprind o ţigară şi savurez în ea
o eliberare de toate gîndurile.
Urmăresc fumul ca pe-un itinerar,
gust, într-un moment sensibil şi competent,
eliberarea de toate speculaţiile,
conştient că metafizica nu-i decît simptoma unei boli.
Apoi mă întind pe spătar şi continui să fumez -
voi fuma atîta timp cît îmi va permite soarta.
(Dacă m-aş fi însurat cu fiica spălătoresei,
poate c-aş fi fost fericit.)
Aici mă ridic de pe scaun, mă duc la fereastră.
Omul a ieşit din tutungerie
(punînd restul în buzunarul pantalonilor?)
Ah, îl cunosc: e Esteves fără metafizică.
(Patronul tutungeriei apare la uşă.)
Ca purtat de-o inspiraţie divină,
Esteves s-a întors şi m-a văzut.
Mi-a făcut semn din mînă iar eu i-am strigat:
Salut, Esteves!
Şi Universul s-a recompus pentru mine

fără idealuri şi fără speranţă,
şi patronul tutungeriei a zîmbit.

Cele două castele
Europa zace, sprijinită-n coate:
Din Est zace spre Vest, privind nainte;
Plete romantice-i păzesc bogate
Ochii elini, şi vremi îi trec prin minte.

Cu braţul stîng la spate-i aşezată;
Cel drept, în unghi, îl năpădeşte ceaţa.
Primul zice Italia, şi-o arată,
Al doilea Anglia, mai depărtată,
Cu mîna-n sus, în care-şi ţine faţa.

Cu ochi de sfinx, fatal, nălţîndu-şi talia,
Spre Vest, trecutul viitor, ea cată.

Iar faţa ce-l priveşte-i Portugalia.

ACEASTA

Scriu simulând şi mint,
Zic ei. Dar nu-i aşa.
Eu pur şi simplu simt
Cu- imaginaţia.
Resping, deci, inima.

Ce-i vis sau ce m-apasă,
Ce n-am sau port voios,
Este ca o terasă
Stând pe-altceva, mai jos,
Iată ce e frumos.

De-aceea când scriu spintec
Nimicu-n juru-mi stând,
Liber, chiar de-al meu cântec,
Grav, de ce nu-i nicicând.
Simt? Simtă ei – citind

BICARBONAT DE SODIU

Brusc, o nelinişte...
Ah, ce nelinişte, ce greaţă de la stomac răbufnind în suflet!
Şi ce mai prieteni am avut!
Şi cât de goale toate oraşele pe care le-am străbătut!
Şi ce gunoi metafizic toate inteţiile mele!

O nelinişte,
O întristare a epidermei sufletului,
Un fel de a-ţi lăsa braţele să cadă la apusul efortului...
Reneg.
Reneg totul.
Reneg mai mult decât totul.
Îi reneg prin foc şi sabie pe toţi Zeii şi negaţia lor.

Ce-ar putea să-mi lipsească, de simt că-mi lipseşte ceva în stomac şi
în circulaţia sângelui?
Ce ameţeală vidă îmi istoveşte creierul?

Ar trebui să iau ceva sau să mă sinucid?
Nu: mai bine să exist. Înainteeee! Voi continua să exist!
Să--e--xist...
Să-e-xist...

Doamne! Ce fel de budism îmi îngheaţă sângele!
Să renunţ când toate uşile-mi sunt deschise

Spre peisajul tuturor peisajelor,
Lipsit de orice speranţă, de libertate,
Fără rost,
Accident al inconsecvenţei la suprafaţa lucrurilor,
Monoton dar şi somnoros,
Şi ce puternic adie brizele dinspre usile şi ferestrele larg deschise!
Ce vară plăcută a altora!

Daţi-mi să beau, fiindcă nu mi-e sete!

ZDRENȚE

Ziua se arată a ploaie.
Însă dis-de-dimineaţă, era mai degrabă senin.
Ziua se arată a ploaie.
Dis-de-dimineaţă eram deja uşor trist.
Anticipare? Tristeţe? Nimic?
Nu-mi dau seama: eram trist încă de la trezire.
Ziua se arată a ploaie.

Ştiu perfect: penumbra ploii e elegantă.
Ştiu perfect: soarele e prea vulgar pentru cineva elegant.
Ştiu perfect: a fi sensibil la schimbările de lumină nu este elegant.
Dar cine le-a spus soarelui şi celorlalte că eu vreau să fiu elegant?
Daţi-mi cerul albastru şi soarele vizibil.
Căci ceaţă, ploi, umbre - ele se află deja în mine.
Astăzi nu vreau decât linişte.
Mi-ar plăcea să am chiar şi un cămin, mai cu seamă dacă nu ar fi al meu.
Începe să-mi fie somn de cât de mult îmi doresc liniştea.
Să nu exagerăm!
Efectiv mi-e somn, asta-i totul.
Ziua se arată a ploaie.

Mângâieri? Sentimente? Au rămas doar amintiri...
E nevoie să fii tu însuţi copil dacă vrei să ai parte de ele...
Pierduta mea aurora, adevăratul meu cer albastru!
Ziua se arată a ploaie.

Frumoasa gură pe care o avea fata fermierului,
Pulpă de fruct dintr-o inimă bună de mâncat...
Când s-au petrecut toate astea? Nu ştiu...
Pe când era dimineaţa senină...

Ziua se arată a ploaie.

* * *

Mari sunt pustiurile, şi totul este pustiu.
Câteva tone de pietre sau ţigle clădite nu sunt suficiente
Pentru a ascunde pământul, acest pământ care e totul.
Mari sunt pustiurile, mari şi pustii sunt şi sufletele -
Pustii fiindcă nu trece prin ele nimic decât ele însele,
Mari fiindcă din ele se vede totul, şi totul e mort.

Mari sunt pustiurile, o suflete!
Mari sunt pustiurile.

Nu am luat bilet pentru viaţă,
Am greşit uşa sentimentului,
N-au existat nici voinţă şi nici ocazie pe care să nu le pierd.
Nu-mi rămâne astăzi altceva, în ajunul călătoriei,
Cu valiza desfăcută aşteptând o aranjare a lucrurilor mereu amânată,
Aşezat pe scaun înconjurat de cămăşi ce nu mai încap nicăieri,
Nu-mi rămâne astăzi (afară de jena de a sta aşezat prosteşte aşa cum stau)

Decât să aflu următorul lucru:
Mari sunt pustiurile, şi totul este pustiu.
Mare e viaţa, iar faptul că ai viaţă nu înseamnă nimic...

Îmi aranjez valiza mai bine cu ochii care gândesc să o aranjeze
Decât cu mâinile mele fictive (şi cred că mă exprim bine).

Îmi aprind o ţigară ca să-mi amân călătoria,
Ca să-mi amân toate călătoriile,
Ca să amân întreg universul.

N-ai decât să treci mâine pe aici, realitate!
Destul pentru astăzi, oameni bravi!
Amână-te, prezent absolut!
Mai bine să nu exişti decât să exişti aşa cum eşti.

Cumpăraţi-i ciocolată copilului căruia eu i-am urmat din greşeală
Şi scoateţi reclama fiindcă mâine are loc infinitul.

Doar că trebuie să-mi fac valiza,
Trebuie neapărat să-mi fac valiza,
Valiza.
Nu pot să-mi transport cămăşile în ipoteză şi nici valiza în raţiune.
Da, toată viaţa mi-am petrecut-o făcându-mi valiza.
Tot aşa, toată viaţa, am rămas prosternat între stive de cămăşi

Făcând planuri şi rumegându-mi, ca boul ce încă n-a ajuns la rangul de zeu Apis,
destinaţia.

Va trebui să-mi fac valiza existenţei.
Va trebui să exist ca să aranjez valize.
Scrumul de la ţigară cade pe cea dintâi cămaşă din teanc.
Arunc o ochiadă, constat că sunt pe cale să adorm.
Ştiu un singur lucru: ştiu că trebuie să îmi fac valiza,
Şi că mari sunt pustiurile, că totul este pustiu,
Şi că există o parabolă despre asta, pe care evident c-am uitat-o.

Iată că mă ridic de pe scaun şi-i încarnez pe toţi Cezarii.
Până la urmă am să-mi închid definitiv valiza.
La naiba, am s-o aranjez şi am s-o închid;
Vreau să o văd pur şi simplu luată de aici,
Vreau să exist independent de ea.

Mari sunt pustiurile, şi totul este pustiu,
De nu cumva mă înşel, evident.

Mai bine să-mi fac valiza.
Sfârşit.

* * *

Încep să mă cunosc. Eu nu exist.
Sunt intervalul dintre ceea ce doresc să fiu şi ceea ce au făcut alţii din mine,
Sau jumătatea acestui interval, căci mai există şi viaţa...
Asta sunt, în sfârşit...
Stinge lumina, închide uşa, fă cumva să nu se mai audă târşiitul papucilor de pe coridor,
Să pot să rămân singur în cameră şi să-mi tihnească bine de mine.
E un univers ieftin.

ODĂ MARITIMĂ *-fragment*

Fernando Pessoa sub pseudonimul Álvaro de Campos

Pentru Santa Rita Pintor

Singur, pe cheiul pustiu, în această dimineaţă de Vară,
Privesc dincolo de linia unde fluviul întâlneşte oceanul, spre Indefinit,
Privesc şi mă bucur să văd,
Mic, negru şi cât se poate de clar, un pachebot intrând.
Apare din depărtare, concret şi clasic în felul său.
Îşi risipeşte mult în urmă fuioarele vagi de fum.
Avansează încet, dimineaţa intră odată cu el, iar pe fluviu,
Ici şi colo, se trezeşte viaţa maritimă,
Sunt înălţate velele, remocherele taie apa,
Se zăresc mici ambarcaţiuni ieşind dindărătul navelor ancorate-n port.
Adie o briză uşoară.
Dar inima mea le însoţeşte pe cele ce se văd mai puţin,
Însoţeşte în înaintarea lui pachebotul,
Fiindcă el însoţeşte Distanţa, şi Dimineaţa,
Cu înţelesul maritim al Orei acesteia,
Cu dureroasa mângâiere ce urcă în mine ca o lehamite,
Ca un început de rău de mare, doar că în spirit.

Privesc pachebotul în zare, cu o mare independenţă a sufletului,
În lăuntrul meu o elice începe să se rotească, lent.

Pacheboturile ce-şi fac apariţia dis-de-dimineaţă la orizont
Târăsc prin faţa ochilor mei
Misterul vesel şi trist al sosirilor şi plecărilor.
Duc cu ele amintirea unor cheiuri îndepărtate şi-a altor clipe
Ce sunt alte feluri de a fi ale aceleiaşi omeniri de prin alte porturi.
Orice abordaj, orice largaj de parâme
Este – simt acest lucru în mine aşa cum îmi simt sângele –
În mod inconştient simbolic, ceva teribil,
Ameninţând cu semnificaţii metafizice
Ce-l perturbă în mine pe insul care-am fost eu…

Ah, orice chei este un dor de piatră!
Iar atunci când nava se desparte de chei
Şi deodată se vede că se cască un gol
Între navă şi ţărm,
Mă invadează, nu ştiu cum, o nelinişte nouă,
O pâclă de sentimente de tristeţe
Ce străluceşte în soarele de pe pajiştile angoasei mele
Precum cea dintâi fereastră în care se reped zorii zilei,
Şi mă înfăşoară ca amintirea unei alte persoane
Care ar putea fi, în mod misterios, amintirea mea.

Ah, cine ştie, cine să poată şti
De nu cumva sunt eu cel deja plecat, altădată, precedându-mă eu pe mine,

De pe un chei; de nu cumva am părăsit deja, ca o navă în soarele
Oblic al dimineţii,
Un alt fel de port?
Cine ştie dacă, înainte de această oră a
Lumii exterioare prin care o văd strălucind
Dinaintea ochilor mei,
Nu am lăsat uriaşul chei plin de puţină lume,
Dintr-un mare oraş semi-adormit,
O enormă cetate comercială, dezvoltată, apoplectică,
În măsura în care aşa ceva ar putea fi posibil dincolo de Spaţiu şi Timp?

Un chei, da, un chei oarecum material,
Real, vizibil în chip de chei, un adevărat chei,
Cheiul Absolut după al cărui model imitat în mod inconştient,
Evocat în mod insensibil,
Ne construim noi oamenii
Cheiurile din porturile noastre,
Cheiurile noastre de piatră actuală ţărmurind o adevărată apă,
Care odată construite se dovedesc a fi
Lucruri-Reale, Spirite-Lucruri, Entităţi de Piatră-Suflet,
În unele dintre clipele noastre de sentiment-rădăcină
Când în lumea exterioară e ca şi cum s-ar deschide o uşă
Îndărătul căreia, fără să se modifice nimic,
Totul arată a fi diferit.

Ah, Marele Chei de la care plecăm pe Nave-Naţiuni!
Marele Chei Anterior, etern şi divin!
Din ce port anume? Pe ce ape? Şi de ce mă gândesc eu la el?
Marele Chei semănând cu atâtea altele, însă Unic.
Dis-de-dimineaţă zumzăind ca şi ele de murmurul tăcerii,
Explodând în zori odată cu huruitul macaralelor
Şi cu sosirea trenurilor de marfă
În pâcla neagră, întâmplătoare, şi totuşi aeriană
A fumului ţâşnit din coşurile uzinelor de prin preajmă
Şi care înnegresc caldarâmul întunecat întinzând o lucitoare funingine
Ca umbra unui nor alunecând peste o apă sumbră.

Ah, ce esenţialitate de mister şi de simţuri
Încremenită într-un divin extaz-revelaţie
În ceasuri de culoarea tăcerilor şi angoaselor
Nefiind decât puntea dintre un chei oarecare şi Cheiul!

Chei reflectându-se-ntunecat în ape adormite,
Clipoceală în coasta navelor,
O, suflet instabil şi rătăcitor al celor care se-mbarcă,
Al oamenilor simbolici şi trecători de care nu se leagă nimic durabil,
Fiindcă atunci când nava revine în port
La bordul ei este totdeauna ceva schimbat!

O, continue evadări, plecări, beţie a Diversităţii!
Suflet etern al navigărilor şi navigatorilor!
Coca vaporului oglindindu-se-n ape leneşe,
Când nava începe să iasă din port!
A pluti ca un suflet al vieţii, a pleca pe mare ca o voce,
A trăi clipa tremurând deasupra unor ape eterne.
A te trezi în zile mai directe decât cele ale Europei,
A zări pe singurătatea mării porturi misterioase,
A depăşi promontorii îndepărtate spre a vedea brusc vaste privelişti
Întinse pe nenumărate versante uluitoare…

Ah, îndepărtatele plaje, cheiurile văzute de la distanţă,
Iar apoi plajele apropiindu-se, cheiurile zărite de mai aproape.
Misterul ficărei plecări şi al fiecărei sosiri,
Dureroasa instabilitate şi neputinţa de a-nţelege
Acest univers imposibil
Cu fiece oră maritimă simţit tot mai intens pe propria-ţi piele!
Absurdul suspin pe care sufletele noastre îl răspândesc
Pe întinderea feluritelor mări cu insule ce mijesc în zare,
Peste insule ce-s departe de coasta lăsată în urmă,
Peste ivirea înceată a porturilor, cu case şi oameni,
Întâmpinând nava ce se apropie.

Ah, prospeţimea dimineţilor la sosire,
Şi paloarea dimineţilor la plecare.
Când toate măruntaiele noastre se crispează
Iar o vagă senzaţie soră cu spaima
– Spaima ancestrală de a se îndepărta şi pleca,
Misterioasa teamă ancestrală la orice Sosire şi la tot ce e Nou –
Ne zbârceşte pielea şi ne ameţeşte,
Iar atunci trupul nostru neliniştit simte,
Ca şi cum ar fi vorba de sufletul nostru,
O inexplicabilă poftă de a putea să simţi altfel toate astea:
Un dor de ceva neprecizat,
O perturbare de sentimente avute pentru o vagă patrie?
Pentru un oarecare ţărm? o navă? un chei?
Până se îmbolnăveşte în noi gândirea,
Şi ne trezim cu un mare vid lăuntric rămas în noi,
Un fel gol de a te simţi sătul de minute maritime,
Şi o vagă nelinişte care ar putea fi durere sau plictiseală
Dacă ea ar şti cum să fie…

Dimineaţa de vară este, totuşi, destul de răcoroasă.
Încă mai persistă o uşoară amorţeală nocturnă în aerul agitat.
În lăuntrul meu elicea începe să se învârtească ceva mai repede.
Pachebotul continuă să intre, nu pentru că îl zăresc eu apropiindu-se
De la distanţa excesivă la care se află,
Ci fiindcă trebuie neîndoielnic să intre.

În imaginaţia mea, el se află deja aproape şi vizibil
Cu toată întinderea liniilor şi a hublourilor sale.
Şi tremură toate-n mine, toată carnea mea, toată pielea,
Din pricina acelei fiinţe care nu soseşte niciodată cu nici o navă,
Dar pe care am venit eu azi s-o aştept pe chei, dintr-o pornire indirectă.

Navele ce se îndreaptă spre noi după ce au depăşit linia oceanului,
Navele ce ies din porturi,
Navele ce plutesc departe –
(Să presupunem că le-am zări de pe o plajă pustie) –
Toate aceste nave aproape abstracte-n înfăţişarea lor,
Mă emoţionează de parcă ar fi cu totul altceva,
Şi nu doar simple nave ce vin sau pleacă.

Iar navele văzute de aproape, chiar de nu te îmbarci pe ele,
Văzute de jos, din bărci, înalte ziduri de tablă,
Văzute în măruntaiele lor, prin cabine, săli şi oficii,
Privindu-le de aproape catargele, ce se subţiază spre cer,
Atingându-le parâmele-n trecere, coborând pe scările lor incomode
Şi mirosindu-le râncedul amestec metalic şi maritim –
Navele văzute de-aproape sunt altceva şi acelaşi lucru,
Îţi provoacă acelaşi dor şi aceeaşi nelinişte deşi altcumva.

ALBERTO CAEIRO

PĂZITORUL DE TURME

V

E destulă metafizică în a nu te gândi la nimic.

Ce gândesc eu despre lume?
Ştiu şi eu ce gândesc despre lume!
De m-aş îmbolnăvi, aş medita la asta.

Ce idee am eu despre lucruri?
Ce părere am eu despre cauze şi efecte?
Ce-am gândit eu despre Dumnezeu şi suflet?
Şi despre facerea lumii?
Nu ştiu. Pentru mine a mă gândi la asta înseamnă a închide ochii
Şi a nu gândi. Înseamnă să trag perdelele
De la fereastra mea (dar ea nu are perdele).

Misterul lucrurilor? Ştiu şi eu ce e misterul!
Singurul mister e că există cineva care se gândeşte la mister.
Cine stă la soare şi închide ochii,
Începe să nu mai ştie ce e soarele
Şi să se gândească la o sumedenie de lucruri pline de căldură.

Însă deschide ochii, vede soarele
Şi nu se poate gândi la nimic,
Fiindcă lumina soarelui preţuieşte mai mult decât gândurile

Tuturor filosofilor şi ale tuturor poeţilor.
Lumina soarelui nu ştie ce face
Şi de aceea nu greşeşte, ci e firească şi bună.

Metafizică? ce metafizică au copacii de colo?
De a fi verzi, cu coroana bogată şi de a avea ramuri,
De a rodi la ceasul cuvenit, ceea ce ne face să gândim,
Pe noi, cei care nu ştim să îi băgăm în seamă.
Însă ce metafizică este mai bună decât a lor -
De a nu şti pentru ce trăiesc
Nici de a nu şti că nu o ştiu?

„Alcătuirea intimă a lucrurilor"…
„Înţelesul intim al Universului"…
Toate acestea sunt false, toate astea nu înseamnă nimic.
E de necrezut ce se poate gândi la asemenea lucruri.
E ca şi cum ne-am gândi la motive şi scopuri
Când zorii dimineţii încep să strălucească şi, pe lângă arbori,
Un aur vag, lucios, alungă întunericul.

A te gândi la înţelesul intim al lucrurilor
Înseamnă să adaugi – aşa cum te-ai gândi la sănătate
Sau ai duce un pahar apei de la fântână.

Singurul înţeles intim al lucrurilor
Este că ele nu au nici un înţeles intim.
Nu cred în Dumnezeu pentru că nu l-am văzut niciodată.
Dacă el ar vrea să cred în el,
Fără îndoială că ar veni să vorbească cu mine
Şi ar intra pe uşă, înăuntru,
Spunându-mi, *Iată-mă!*

(Astea sunt poate ridicole pentru auzul
Celui care, neştiind ce înseamnă să priveşti lucrurile,
Nu-l înţelege pe cel care vorbeşte despre ele
Cu felul de a vorbi pe care faptul că le observi te învaţă.)

Dacă Dumnezeu e copacii şi florile
Şi munţii şi soarele şi luna,
De ce să-l numesc Dumnezeu?
Îl numesc flori şi copaci şi munţi şi soare şi lună,
Pentru că, dacă el s-a întrupat, ca eu să-l văd,
În soare şi lună, în flori şi copaci şi munţi,
Dacă el îmi apare în chip de copaci şi munţi
Şi lună şi soare şi flori,
E pentru că el vrea ca eu să-l cunosc
Ca munţi şi copaci şi flori şi lună şi soare.

Şi de aceea mă supun lui,
(Ce ştiu eu mai mult despre Dumnezeu decât Dumnezeu despre sine însuşi)
Mă supun lui spontan
Precum cel ce deschide ochii şi vede,
Şi îl numesc lună şi soare şi flori şi copaci şi munţi
Şi îl iubesc fără să mă gândesc la el,
Şi îl gândesc văzând şi ascultând,
Şi mă-nsoţesc cu el în fiece clipă.

IX

Sunt un păzitor de turme.
Şi turma e din gândurile mele
Şi gândurile mele sunt senzaţii
Gândesc cu ochii şi urechile
Cu mâinile şi picioarele
Cu nasul şi gura.

Să gândeşti o floare înseamnă s-o vezi, s-o miroşi,
Să mănânci un fruct e să ştii cum i-e gustul.

De-aceea când ziua e caldă
Mai trist sunt de-atât cât mă bucur,

Şi cât sunt de lung mă-ntind în iarbă,
Închid ochii fierbinţi,
Îmi simt tot corpul lungit pe realitate,
Ştiu adevărul şi sunt fericit.

XI

Femeia aceea are un pian.
Sună plăcut, dar nu-i curgerea apei,
Nici murmur acut de copaci...

De ce e nevoie să ai pian?
Mai bine să ai un auz ascuţit
Şi să iubeşti Natura.

XIV

Nu-mi pasă de rime. Rareori
Doi copaci sunt la fel şi alături.
Scriu şi gândesc aşa cum florile au culoare
Dar ceva mai puţin strălucit mă exprim
Fiindcă nu am simplitatea divină
De-a fi pe de-a-ntregul doar exterior.

Privesc apa şi mă-nduioşez,
Şi mă tulbură apa care aleargă atunci când pământul e înclinat,
Şi poezia mea e firească aşa cum e vântul când bate...

XXXVI

Există poeţi care sunt artişti
Şi care lucrează la versurile lor
Ca un tâmplar la scândurile sale!…

Ce trist e că nu ştii să înfloreşti!
Şi să trebuiască să pui vers peste vers, precum cel ce construieşte un zid
Şi să te uiţi dacă e bine să dai la o parte dacă nu e!…
Când singura casă artistică e Pământul întreg
Care se schimbă şi e mereu acelaşi.

Mă gândesc la asta, nu ca un om care gândeşte, ci ca unul care respiră.
Mă uit la flori şi zâmbesc…
Nu ştiu dacă ele mă înţeleg
Nici dacă eu le înţeleg pe ele,
Dar ştiu că adevărul se află în ele şi în mine
Şi divinitatea noastră comună
De a ne lăsa purtaţi de viaţă pe Pământ
Şi legănaţi la piept de Anotimpurile mulţumite
Lăsând ca vântul să cânte ca noi să adormim
Şi să nu avem în somnul nostru visuri.

XXXIX

Misterul din lucruri pe unde-i?
Pe unde-i şi nu vrea să apară,
Cel puţin să ne arate că e mister?
Ce ştie pârâul, ce ştie copacul,
Şi eu, care nu-s mult mai mult decât ele ce ştiu?
Mereu când la lucruri mă uit şi gândesc la ceea ce oamenii gândesc despre ele.
Râd ca pârâul sunând răcoros pe o piatră.

Căci unicul sens tăinuit din lucruri
E-acela că n-au nici un sens tăinuit,
Cel mai straniu din tot ce e straniu
Mai straniu ca visele oricăror poeţi
Ca gândirea oricăruia din filozofi,
E că lucrurile sunt chiar ceea ce par ele a fi
Şi că nu e nimic de-nţeles.

Da, iată ce-au învăţat singure cele cinci simţuri:
Lucrurile nu au semnificaţie: au existenţă,
Lucrurile sunt unicul sens tainic al lucrurilor.

DACĂ VOI MURI TÂNĂR

Dacă voi muri tânăr
Fără să fi publicat nici o carte,
Fără să văd chipurile pe care îl au versurile mele în litera tipărită
Rogu-vă, de veţi dori să suferiţi din pricina mea,
Să nu suferiţi.
Dacă aşa s-a întâmplat, aşa e bine.

Chiar dacă versurile mele nu vor fi niciodată tipărite,
Ele îşi vor avea frumuseţea lor, dacă vor fi frumoase.
Dar ele nu pot să fie frumoase aşteptând să fie tipărite,
Fiindcă rădăcinile se pot afla în pământ,
Dar florile înfloresc în aer liber şi la vedere.
Aşa trebuie să fie neapărat. Nimic nu o poate împiedica.

Dacă voi muri foarte tânăr, ascultaţi:
N-am fost niciodată nimic altceva decât un copil care se juca.
Am fost păgân ca soarele şi apa,
Cu o religie universală pe care numai oamenii nu o au.
Am fost fericit pentru că n-am cerut nimic,
Nici n-am încercat să găsesc ceva,
Nici nu mi s-a părut că ar exista vreo explicaţie
Decât că explicaţie e un cuvânt fără înţeles.
N-am dorit decât să stau la soare sau în ploaie –
La soare când era soare
Şi în ploaie când ploua
(Şi niciodată altminteri),
Să simt căldura şi frigul şi vântul,
Şi să nu merg mai departe.

Odată am iubit, am crezut că mă vor iubi,
Dar n-am fost iubit dintr-un singur motiv important –
Că nu a fost să fie.

M-am consolat întorcându-mă la soare şi la ploaie,
Şi aşezându-mă din nou în uşa casei.
Câmpiile, de fapt, nu sunt la fel de verzi pentru cei ce sunt iubiţi
Ca pentru cei ce nu sunt.
A simţi înseamnă a fi neatent.

DACĂ, DUPĂ CE VOI MURI, VEŢI DORI SĂ-MI SCRIEŢI BILOGRAFIA

Dacă, după ce voi muri, veţi dori să-mi scrieţi biografia,
Nu e nimic mai simplu.
Are numai două date – a naşterii şi a morţii mele.
Între una şi cealaltă toate zilele sunt ale mele.

Sunt uşor de definit.
Am văzut ca un nebun.
Am iubit lucrurile fără nici un sentimentalism.
Niciodată nu am avut vreo dorinţă pe care să n-o pot împlini, pentru că niciodată nu am

orbit.
Chiar şi auzul nu a fost niciodată pentru mine decât un acompaniament al vederii.
Am înţeles că toate lucrurile sunt reale şi toate diferite unele de altele;
Am înţeles asta cu ochii, niciodată cu gândul.
A înţelege asta cu gândul ar însemna să le consider pe toate la fel.

Într-o zi m-a apucat somnul ca pe orice copil.
Am închis ochii şi am adormit.
În afară de asta, am fost unicul poet al Naturii.

ALVARO DE CAMPOS

ULTIMATUM

Aviz de expulzare tuturor pontifilor Europei! Afară!

Afară Anatole France! Epicureu de farmacopee homeopatică, Jaurès-tenie a Vechiului Regim, salată Renan-Flaubert servită în serviciu imitaţie de secol şaptesprezece!

Afară Maurice Barrès! Feminist al Acţiunii, Chateaubriard cu ziduri ruinate / Chateaubriard în ruină, intermediar de patronaj pe scenele patriei, putregai al Lorenei, vânzător de haine pentru morţii tuturor celorlalţi şi mai ai tupeul să te îmbraci din propriul tău magazin!

Afară Bourget al sufletelor! Luminiţă a numelor cu particule nobiliare, psiholog al blazoanelor de pe pietrele funerare, snob plebeu şi demn de milă care accentuezi cu sfinţenie poruncile Bisericii!

Afară Kipling de doi bani! Mercenar al versului, imperialist de bani mărunţi, cel care cântă Majuba şi Colenso, Empire-day al argoului de cazarmă, tramp-steamer al subnemuririi!

Afară! Afară!

Afară George Bernard Shaw! Vegetarian al paradoxului, şarlatan al sincerităţii, tumoare rece a ibsenismului, escroc al intelectului-surpriză, Kilkenny-cat pentru tine însuţi, cuvintele *Originii Speciilor* pe o *Irish-Melody* calvinistă!

Afară H. G. Wells! ideolog de ghips, tirbuşon inutil în faţa damigenelor Complexităţii!

Afară G. K. Chesterton! Creştinism pentru iluzionişti, butoi de bere pe treptele altarului, adipozitate de dialectică de tip cockney a cărei oroare de săpun îi influenţează şi puritatea raţionamentului!

Afară Yeats al ceţei celtice care semeni cu panourile de semnalizare stricate! Sac de putreziciuni eşuat pe plaja pe care a naufragiat simbolismul englez!

Afară! Afară!

Afară Annunzio-Rapagnetta! Platitudine cu caractere greceşti, "Don Juan din Pathmos" (solo de trombon)!

Şi tu, Maeterlinck, cuptor al Misterului stins!

Şi tu, Loti, marinată de saramură rece!

Şi în sfârşit tu, Rostand-tand-tand-tand-tand-tand-tand-tand!

Afară! Afară! Afară!

Şi dacă am mai uitat din ei căutaţi-i bine pe sub mobile!

Pieriţi din faţa mea împreună cu toate acestea!

Afară cu tot! Valea!

[…]

ODA TRIUMFALĂ

La dureroasa lumină de becuri electrice-n hala cea mare din fabrică
Ard de febră şi scriu.
Cu dinţii scrâşnind, ca o fiară stârnită de-a lor frumuseţe eu scriu,
Pentru a lor frumuseţe total ignorată de antici.

0, roţi, angrenaje, r-r-r-r-r-r-ul etern!
Cu un spasm reţinut de resort furios,
Furios înlăuntru-mi, afară,
Prin nervii aceştia ai mei disecaţi în afară ţâşnind,
Din papilele toate-n afară de tot ce-s în stare să simt!
Îmi e gura uscată, o, mari zgomote moderne.
De cât vă aud nefiresc de aproape,
Şi capul mi-e greu şi fierbinte tot vrând să vă cânt
Cu un exces de expresie-n toate aceste senzaţii din mine,
Exces contemporan cu voi, mecanismelor!

Febril la motoare privind cum priveşti tropicala Natură -
Mari tropice umane din foc din oţel şi din forţe
Eu cânt deopotrivă prezentul, trecutul îl cânt, viitorul,
Căci poartă prezentul în el viitor şi trecut
În motoare şi becuri electrice Platon, Vergiliu se află,
Doar pentru că au existat într-o formă umană Vergiliu şi Platon,

Bucăţi de Alexandru cel Mare din secolul poate cincizeci,
Şi atomi hărăziţi să stârnească mari febre în capul acelui Eschil
de prin veacul o sută
Străbat prin curelele lungi de transmisie, printre volane, pistoane,
Mugind, murmurând şi scrâşnind şi răgind,
Excesive pe trup mângâieri dintr-o singură doar mângâiere pe suflet.

O, dacă ar fi să mă pot exprima pe de-a-ntregul cum poate-un
motor!

Şi complet să devin, ca maşina-n
Triumf să păşesc prin viaţă ca ultimul tip de automobil!
Sau măcar străbătut să fiu fizic de toate acestea
Complet sfâşiat şi deschis să devin absorbant
Pentru-aceste mirosuri de fum, de ulei şi cărbune
Vărsate de flora artificială, avidă şi neagră!

O, fraternitate cu orice maşină!
Promiscuă furie de-a vrea să devii parte-activă
Din roţile cosmopolite de tren
Ce se rostogolesc cu turbare pe şine
Şi din macaralele care încarcă pe vase.
Poveri în rotirea lor lubrică, lentă,
Din vuietul disciplinat de uzine
Şi din semiliniştea-n zvon monoton a curelelor lungi de transmisie!

Europenele ore, rentabile, întinse sunt prin
Mecanismele acestea de afaceri utile
Oraşe oprite în vechi cafenele,
În cafenelele - oaze de zădărnicii zgomotoase
În care se cristalizează un precipitat
De rumori şi de gesturi utile
Şi roţile astea, dinţatele roţi, cuzineţi de Progres!

O, Minervă modernă lipsită de suflet din porturi şi gări!
Exaltarea cea nouă din faţa statuii Momentului!
Chile şi tablă de-oţel, surâzând sprijinită de docuri
Sau pusă un timp la uscat pe pontoane în port!
Transatlantică activitate, Canadian-Pacific!
Luminile, pierderi de timp în hoteluri şi baruri,
La Derby şi Ascot, Longchamp,
Avenue d'l'Opera, sau în Piccaddilly,
În sufletul meu, înăuntru!

Hei, străzilor, pieţelor, hei, tu, la foule!
Ho-ho, trecători la vitrine zgâiţi!
Negustori, anonimi şi escroci îmbrăcaţi de paradă;
Hei, membrii în cluburile aristocratice;
Mizere chipuri sordide şi capi de familie vag fericită
Paterni chiar cu râul de aur curgând prin jiletca
Dintr-un buzunar în celălalt.
Tot ce trece şi trece dar fără a trece!

Prezenţa cocotelor mult prea stridentă,
Banale discuţii (o şti cineva ce ascund îndărătul cuvintelor?)
Dintre burghezele, mamă şi fiică,
Umblând prin oraş cu un scop oarecare;
Şi graţia fals feminină a mersului de pederast,
Eleganta mulţime plimbându-se ca să arate
Că totuşi acolo, înăuntru, posedă şi-un suflet!

(Aş vrea să fiu eu Souteneur-ul a toate acestea!)

He-hei, frumuseţea splendidă a corupţiei politice,
Dulce scandalul finanţei şi diplomaţiei,
Pe străzi atentate politice
Şi uneori regicidul - lumină -
Fanfară, Miracol pe cerul banal
Şi lucid de deasupra modernelor Civilizaţii!

Jurnale cu ştirile de dezminţire,
Articol politic chiar sincer de-atâta minciună,
Anunţuri passez-a-la-caisse lângă crime
Cu două coloane trecute în pagina-a doua!
Mirosul de tipografie-ascuţit!
Încă ude afişele, vient-de-paraître
Pe alb banderola cea roz!
Vă iubesc în tot felul de feluri pe toate.
Cu văzul, auzul, mirosul
Şi cu pipăitul (ce-nseamnă să pot să vă pipăi!)
Cu inteligenţa-n vibraţie ca o antenă!
Din pricina voastră îmi sunt în erecţie cele cinci simţuri!

Batoze cu aburi şi îngrăşăminte - progresul agricol!
Chimia-n recoltă, comerţul - ştiinţă!
O, mostre-n bagaj de comis-voiajor
Comis-voiajori, cavalerilor rătăcitori ai Industriei,
Voi, prelungiri omeneşti de birouri şi fabrici!

Cupoane-n vitrine; o, voi, manechine! produsul de ultimă oră!
Produs inutil de mai toţi cumpărat!
Magazine imense cu-o sută de secţii!
Reclame-n culori care-apar şi dispar!

Salut tot ce-i nou în construcţii, ce face ca azi să difere de ieri!
Hei, betonule-armat, hei, ciment, noi progrese!
Progres glorios, armament ucigaş!
Cuirase şi tunuri şi mitraliere şi aeroplane!
Cu dragoste de animal vă iubesc.
Vă iubesc carnivor,
Cu iubire perversă privirea-nfigându-mi
În voi, lucruri mari, inutile, banale, utile,

Obiecte moderne
Şi contemporanele mele, o formă-actuală

A noii structuri, iminent Univers!
Revoluţia nouă, metalică, a lui Dumnezeu!

O, voi laboratoare şi fabrici şi music-hall, o, Luna-Park
Cuirase şi poduri şi docuri plutind,
Mintea mea tulburată şi-aprinsă
Vă are aşa cum posezi o femeie frumoasă,
Aşa cum posezi o femeie frumoasă complet neiubită
Pe neaşteptate-ntâlnită şi care îţi place destul.

Hei, vitrine de mari magazine!
Hei, lifturi de blocuri imense!
Reorganizările de ministere
Politice în parlament noi bugete votate,
O, falsificate bugete!
(E-atât de firesc un buget ca un pom,
Parlamentul frumos ca un fluture e).

Interes pentru tot pentru toate-n viaţă,
Căci viaţa e tot, de la luciul vitrinei
La noapte - pod tainic clădit printre astre,
La marea bătrână şi gravă ce spală nisipul,
Rămasă aceeaşi din vremea când Platon chiar Platon era,
Trup şi suflet cu formă reală,
Vorbindu-i lui Aristotel ce urma să nu-i fie discipol.

Să mor aş putea măcinat de-un motor
Cu-acel dulce de tot sentiment de-a fi pradă femeii iubite.
Zvârliţi-mă-n pântec adânc de furnale!
Sub roţile trenului să fiu zdrobit!
Sfâşiat pe o punte de vas!

Masochism, stimulat de maşină!
Sadismul nu ştiu cărui nou, cărui eu, cărui zgomot!

Hei, hop-şa, jocheu în Derby-învingător
Mozolind bicolora ta şapcă cu dinţii!

(Ce-ar fi să poţi fi într-atât de înalt cât să nu-ncapi pe uşă!
Privirile mele sunt anomalii sexuale!)
Hei-hop, catedrale!
Lăsaţi-mă capul să-mi sparg de măreţele trepte!

În sânge şiroaie să fiu ridicat de pe stradă
Şi nimeni cine am fost să nu ştie.

Teleferic, tramvaie, metroule, hei!
Palpitaţi înăuntrul meu până la spasm!
E-he-hei! Hi-ha-ha! Hi-ha-ho!
Hohotiţi-mi de-a dreptul în faţă,
Maşinile pline de petrecăreţi şi de...
Mulţimea nici veselă, nici supărată de fiece zi de pe stradă,

Un râu colorat, anonim, tocmai bun să mă scald pe-ndelete!
Ce viaţă complexă şi ce de obiecte prin casele ăstora!
O, de le-aş şti tuturora viaţa, problemele financiare,
Gâlcevile casnice, destrăbălările foarte secrete,
Şi tot ce le trece prin minte când singuri rămân în odaie,
Şi gestul făcut când nu-i nimeni în jur!
Să nu ştii toate astea înseamnă să fi absolut ignorant,
O, ce furie dezlănţuită ca febra, ca împerecherea, ca foamea
Îmi suge obrazul şi mâinile mi le-ncordează,
Absurde crispări în mijlocul mulţimilor, gloată
Pe străzile pline de-atâtea-ntâmplări.

Ce lume murdară şi proastă, părând încontinuu aceeaşi,
Cuvinte de-ocară în loc de cuvinte spunând,
Fiii lor prăvălia pândesc să o prade
Şi fetele lor, la opt ani - ce frumos! cât îmi place!
……
Mulţimea aleargă pe schele, ajunge acasă
Pe uliţe strâmte ce par ireale de-atâta mizerie.
Lume fantastică - viaţă de câine,
Mult dincolo de toate acele sisteme morale,
Religia nu-i pentru ei inventată,
Nici arta creată n-a fost pentru ei,
Politica nu vrea în seamă să-i ia.
Vă iubesc tocmai pentru că sunteţi aşa,
Nici buni, nici răi, şi nici imorali de prea jos ce-aţi căzut,
Intangibili mereu pentru orice Progres,
Faună miraculoasă din fundul oceanului vieţii!

(Măgarul dă roată, se tot învârteşte
Pe lângă fântâna cu ghizd din ogradă.
Misterele lumii sunt toate de tipul acesta.
Se şterge pe frunte de praf şi sudoare trudit muncitorul.
Şi raza de soare sufocă tăcerea de astre.
Muri-vom cu toţii, desigur -,
Pădurile pline de umbră de pini în crepuscul,
Pădurile-n care fu copilăria-mi ceva diferit
De ceea ce astăzi sunt eu...).

Dar iată iar consecventa turbare mecanică!
Iarăşi obsesia de mişcătoare maşini.
Şi furia că mă găsesc deopotrivă în fiece tren
Care umblă prin lume,

Că-mi iau bun-rămas de pe puntea oricărui vapor
Ce-şi ridică brusc ancora sau se desprinde din port.
O, aluminiu, o, fier, o, oţel, o, tu, tablă ondulată!
O, cheiuri, o, porturi, o, trenuri, o, voi, macarale!

Hei, mari accidente de cale ferată!
Surpări de galerii într-o mină!
Hei-ho, naufragii de mari transatlantice!

Hei, revoluţii pe-aici şi pe-acolo,
Schimbările de constituţii, războaie, tratate, invazii,
Vacarm, injustiţie şi violenţă, aproape-i sfârşitul,
Invazia mare-a barbarilor galbeni prin toată Europa,
Alt Soare-ntr-un nou Orizont!

Dar ce-i pasă, ce-i, de acestea ce-i pasă
Vacarmului contemporan strălucind înfocat,
Deliciosului, crudului zgomot de civilizaţie contemporană?
Căci toate acestea anulează orice, în afară de Clipă,
Momentul, cu trunchiul lui gol şi încins de mecanic de tren,
Zgomotosul Moment, ţipător şi mecanic,
Momentul, dinamica trecere a bietei bacante.
A fierului, bronzului şi-a beţiei de-atâtea metale.

Hei, trenuri, hei, poduri, hoteluri la ora de prânz,
Aparate fieroase, brutale şi minime
Şi instrumente de mare precizie de perforat sau forat,
Rotative, burghiuri şi escavatoare,
Curaj! Înainte! Hei-rup!
Electricitate, nervi bolnavi din trupul Materiei,
Hei, telegraf fără fir, simpatie metalică-n inconştient!
Hei, tunele, canale, e-hei, Panama, Kiel, Suez!
Hei, trecutul întreg în prezent
Şi întreg viitorul deja înăuntru, în noi!

He-he-hei!
He-he, fructele-acestea de fier din uzina-copac;
Ha-ha, hei! Hi-he-he!
Habar n-am că exist şi-năuntru. Mă-nvârt, mă sucesc; mă invent.
Câte trenuri există vor toate să mă ciopârţească.
Urcat sunt pe docuri, pontoane şi punţi,
În elice de nave întruna mă-nvârt.
Hi-ho-hei!
Sunt electricitatea, căldura mecanică sunt!

Hei, rails-uri şi europene uzine de scule!
Hip-ura, ura, pentru mine, sunt totul, sunt toate, maşinile merg, e-he-hei!

Hop-şa-şa! Hopa-la!
He-he-hei! Hi-ho-ho!
Z-z-z-z-z-z-z-z-z-z-z!
De ce nu sunt eu toată lumea, de ce nu sunt eu orice loc!

AM O RĂCEALĂ STRAŞNICĂ

Am o răceală straşnică,
Şi toată lumea ştie cum răcelile straşnice
Alterează tot sistemul universului,
Ne supără pe viaţă
Şi ne fac să strănutăm până la metafizică.
Mi-am pierdut ziua suflându-mi nasul.
Mă doare capul.
Tristă condiţie pentru un poet minor!
Astăzi sunt într-adevăr un poet minor.
Ce-am fost odinioară a fost o dorinţă; s-a dus.

Adio pentru totdeauna, zâna zânelor!
Aripile tale erau de soare, iar eu o duc binişor.
Nu mă voi face bine dacă nu mă culc în pat.
Niciodată n-am făcut bine decât culcându-mă în univers.

Excusez un peu… Ce straşnică răceală fizică!
Am nevoie de adevăr şi de aspirină.

AM DAT LA O PARTE MASCA ŞI M-AM UITAT ÎN OGLINDĂ

Am dat la o parte masca şi m-am uitat în oglindă.
Eram copilul de acum câţiva ani.
Nu m-am schimbat de loc…
Ăsta-i avantajul să ştii să-ţi scoţi masca.
Eşti pururi copil,
Trecutul care a fost
Copilul.
Am dat la o parte masca şi mi-am pus-o din nou.
Aşa e mai bine.
Aşa, fără mască.
Şi mă-ntorc la personalitate ca la punctul terminus al liniei.

TUMULTUL CONCENTRAT AL IMAGINAŢIEI MELE INTELECTUALE

Tumultul concentrat al imaginaţiei mele intelectuale…

Să faci copii raţiunii practice, precum credincioşii energici …

Tinereţea mea perpetuă
De a trăi lucrurile nu ca senzaţii şi nu ca responsabilităţi.

(Alvaro de Campos, născut în Algarve, educat de un frate
al bunicului, preot, care i-a inoculat o anume dragoste
pentru lucrurile clasice). (A venit la Lisabona foarte tânăr…)

Capacitatea de a gândi ceea ce simt că mă deosebeşte de omul obişnuit
Mai mult decât se deosebeşte el de o maimuţă.

(Da, mâine omul obişnuit poate mă va citi şi va

înţelege substanţa fiinţei mele.
Da, o admit.
Dar maimuţa ştie azi să-l citească pe omul obişnuit şi-i înţelege substanţa fiinţei.)

Dacă ceva a fost de ce nu e?
A fi e a nu fi?

Florile de câmp ale copilăriei mele nu le voi mai avea în veci,
Într-alt mod de a fi?
Voi pierde pentru totdeauna sentimentele pe care mi-am dorit să le am?
Oare o fi cineva care să aibă cheia de la uşa fiinţei mele,care nu are uşă,
Şi să-mi poată deschide cu raţiunea inteligenţa lumii?

DE FAPT, CEL MAI BUN FEL DE A CĂLĂTORI E SIMŢIND

De fapt, cel mai bun fel de a călători e simţind.
Să simţi totul în toate felurile.
Să simţi totul excesiv,
Pentru că toate lucrurile sunt, într-adevăr, excesive
Şi realitatea toată e un exces, o violenţă,
Pe care o trăim cu toţii laolaltă cu furia sufletelor,
Centrul spre care tind straniile forţe centrifuge
Care sunt psychele umane în acordul lor de simţuri.
Cu cât simt mai mult, cu cât simt mai mult ca fiinţe diferite,
Cu cât voi avea mai multe personalităţi,
Cu cât le voi avea mai intens, mai strident,
Cu cât voi simţi mai simultan împreună cu ele,
Cu cât mai unificat divers, mai dispersat atent
Voi fi, voi simţi, voi trăi, voi exista,
Cu atât voi poseda existenţa totală a universului,

Cu atât voi fi mai complet în afara mea prin tot spaţiul,
Mai analog cu Dumnezeu, oricine ar fi el,
Căci, oricine ar fi el, cu siguranţă e Totul,
Iar în afara Lui există numai El, şi Totul pentru El e puţin.

Fiecare suflet e o scară spre Dumnezeu
Fiecare suflet e un coridor-Dumnezeu spre Dumnezeu,
Fiecare suflet e un râu curgând pe marginea Externului,
Spre Dumnezeu şi în Dumnezeu cu un susur sumbru.

Sursum corda! Înălţaţi-vă sufletele! Toată Materia e Spirit,
Fiindcă Materia şi Spiritul sunt doar numele confuze
Date marii umbre care îmbibă Exteriorul în vis
Şi topeşte în Noapte şi Mister Universul Excesiv!
Sursum corda! În noapte mă trezesc, tăcerea e adâncă,
Lucrurile, cu mâinile încrucişate pe piept, se uită

Cu o tristeţe nobilă în ochii mei deschişi
Care le văd ca pe nişte vagi chipuri nocturne în noaptea neagră.
Susum corda! Mă trezesc în noapte şi mă simt divers.

Toată Lumea cu forma ei vizibilă, obişnuită,
Zace în adâncul unei fântâni şi scoate un zgomot confuz,

Îl ascult iar în inima mea o mare spaimă suspină.
Sursum corda! O, Pământ, grădină suspendată, leagăn
Ce leagănă Sufletul dispersat al umanităţii succesive!
Mamă verde şi înflorită, în fiecare an timpurie,
În fiecare an vernală, estivală, autumnală, hiemală,
În fiecare an celebrând cu dărnicie serbările lui Adonis

Într-un mare cult în tumult prin munţi şi prin văi!
Uriaşa inimă pulsând în pieptul gol al vulcanilor,
Uriaşă bacantă îmbătată de Mişcare şi de Schimbare,
În rut de vegetaţie şi înflorire sfâşiindu-ţi
Propriul trup de pământ şi stânci, trupul supus
Propriei tale voinţe preschimbătoare şi eternă!
Mamă mângâietoare şi unanimă a vânturilor, a mărilor, a pajiştilor,
Vertiginoasă mamă a vijeliilor şi cicloanelor,
Mamă capricioasă care dai viaţă şi usuci,
Care-ţi tulburi propriile anotimpuri şi uneşti
Într-un sărut imaterial sorii şi ploile şi vânturile!

Sursum corda! Mă uit la tine şi eu sunt tot un imn!
Totul în mine ca un satelit al dinamicii tale intime
Se roteşte şerpuind, rămânând ca un inel
Ceţos, de senzaţii întrezărite şi vagi,
În jurul chipului tău intern, turgid şi înfocat.
Ocupă cu toată forţa şi cu toată puterea-ţi fierbinte
Inima mea deschisă către tine!
Ca o sabie străpungând fiinţa mea înălţată şi extatică,
Intersectează cu sângele meu, cu pielea mea şi cu nervii mei,
Mişcarea ta continuă, contiguă cu tine însăţi mereu.

Sunt un maldăr confuz de forţe pline de infinit
Tinzând în toate direcţiile, în toate sensurile spaţiului,
Viaţa, lucrul acesta enorm, e cea care prinde totul şi totul uneşte
Şi face ca toate forţele care se zbuciumă în lăuntrul meu
Să nu iasă din mine, să nu-mi zdrobească fiinţa, să nu-mi frângă trupul,
Să nu mă arunce, ca pe o boabă de Spirit ce explodează
În sânge şi carne şi suflet spiritualizate printre stele,
Dincolo de sorii altor sisteme şi de aştrii îndepărtaţi.

Tot ceea ce se află în lăuntrul meu tinde să redevină totul.
Tot ceea ce se află în lăuntrul meu tinde să mă arunce pe sol,
Pe vastul sol suprem care nu e nici deasupra nici dedesubt
Ci sub stele şi sori, sub suflete şi trupuri
Printr-o oblică posesiune a simţurilor noastre intelectuale.

Sunt o flacără urcând, dar urc în jos şi în sus,
Urc în toate sensurile în acelaşi timp, sunt un glob
De flăcări explozive căutându-l pe Dumnezeu şi arzând
Crusta simţurilor mele, zidul logicii mele,

Inteligenţa mea limitatoare şi îngheţată.
Sunt o uriaşă maşină acţionată de mari curele
Din care văd doar partea ce se învârte pe tambururile mele,
Restul trece dincolo de aştri, trece dincolo de sori,
Şi pare a nu ajunge niciodată la tamburul de unde porneşte…

Trupul meu e centrul unui volan uimitor şi infinit
În mişcare mereu vertiginoasă în jurul său,
Încrucişându-se în toate direcţiile cu alte volanuri,
Care se întrepătrund şi se amestecă pentru că asta nu se petrece în spaţiu
Ci e un nu ştiu unde spaţial al unui alt fel-Dumnezeu.

În lăuntrul meu sunt prinse şi legate de sol
Toate mişcările care compun universul,
Furia minuţioasă a atomilor,
Furia tuturor flăcărilor, mânia tuturor vânturilor,
Spuma furioasă a tuturor râurilor care se prăvălesc.

Ploaia precum pietrele aruncate de catapulte
De enorme armate de pitici ascunşi în cer.

Sunt un formidabil dinamism obligat la echilibrul
De a sta în lăuntrul trupului meu, de a nu transborda în afara sufletului meu.
Vuieşte, tună, frânge, rupe, bubuie, zgâlţâie,
Freamătă, tremură, spumegă, şuieră, violează, explodează,
Pierde-te, transcende-te, înconjoară-te, trăieşte-te, irupe şi fugi,
Fii cu tot trupul meu întreg universul şi viaţa,
Arde cu toată fiinţa mea toate văpăile şi luminile,
Trasează cu tot sufletul meu fulgerele şi focurile,
Supravieţuieşte-mi în viaţa mea în toate direcţiile!

RICARDO REIS

ODE

Ce repede se trece tot ce trece!
Prea iute moare tot ce-i muritor.
E totu-atât de scurt.
Nimic nu ştii. Închipuire-i totul.
De roze-nconjurat, iubeşte, bea
Şi taci. Nimic e restul.

Tăcere, dar domoală,
Căci, Lidia, răsplată nu dă soarta
La cei ce-o siluiesc.
Să smulgem din livada lumii-n taină
Noi fructe de furat,
Să nu trezim din somn pe Erinii,
Desfătului obstacol.
Ca un pârâu scurgându-ne tăcuţi
S-o savurăm pe-ascuns.

Pizmaşă-i, dragă, soarta. S-amuţim.

Nu ştiu trecutul cui mi-l amintesc,
Ce-am fost când fost-am, nici nu mă cunosc,
De cu-al meu suflet parcă aş simţi
Simţiri în amintire.
Din zi în zi tot mai descumpăniţi
Nimic adevărat de noi ne leagă.
Suntem ce suntem şi ce-am fost rămâne
Privelişte internă.

PALOAREA ACESTEI ZILE UŞOR E AURITĂ

Paloarea acestei zile uşor e aurită.
Al iernii soare face ca roua să sticlească
Un trunchi cu crengi uscate.
Plăpândul frig vibrează.

Din patria credinţei străveche exilat
Şi împăcat în sine că pot gândi la zei,
Tremurător căldura
O simt a altui soare.

E soarele lucind pe-Acropole, Partenon
Ce luminează paşii domoli şi gravi ai lui
Aristotel vorbind.
Dar mie Epicur

Mai limpede-mi vorbeşte, cu glas duios, terestru,
Purtându-se cu zeii asemenea unui zeu,
Senin privind la viaţă
În depărtarea ei.

DOUĂ ROZE DIN GRĂDINA LUI ADONIS

Doar roze din grădina lui Adonis
Iubesc, o, Lidia, volucre, roze,
Ce-n ziua când răsar
În ziua-aceea mor.

Lumina pentru ele e eternă,
Fiindcă răsar în răsărit de soare
Sfârşind până ce-Apolo
Dispare-n nevăzut.

Să facem dar din viaţa noastră-o zi,
Uitând de bună voie, că e noapte
La început şi după
Puţinul cât durăm.

ANTICUL RITM PURTAT ÎN TĂLPI DESCULŢE

Anticul ritm purtat în tălpi desculţe,
Acelaşi ritm de nimfe repetat,
Sub arbori când răsună
Al dansului ropot,

Pe alba plajă-l evocaţi, făcând
Ca spuma să albească; voi copii,
Ce încă n-aveţi griji;
Doar zgomotoasa roată

Se-nvârte când Apolo-şi arcuieşte,
Cu ramu-nalt, azurul aurit,
Mareea cea perenă
Se mişcă-n flux, reflux.

GURI VINEŢII DE VIN

Guri vineţii de vin,
Frunţi albe de sub roze,
Şi braţe goale, albe,
Pe masă rezemate:

Aşa să fie, Lidia,
Tablou-n care, muţi,
Vom fi etern înscrişi
În mintea zeilor.

Mai bine decât viaţa
Cum oamenii-o trăiesc,
Plină de negrul praf
Ce străzile-l ridică.

Doar zeii îi ajută
Pe cei ce nu mai cer
Nimic, decât să meargă
În râul lucrurilor.

EU NU CÂNT NOAPTEA, CĂCI ÎN AL MEU CÂNT

Eu nu cânt noaptea, căci în al meu cânt
Cântatul soare va sfârşi în noapte.
Şi nu ignor ce uit
Cântându-l doar prin cânt.

Dacă aş suspenda, de-ar fi şi-n somn,
'Cel apolinic curs, de m-aş cunoaşte,
Chiar şi nebun ori geamăn
Cu ora ce nu piere!

DEASUPRA ADEVĂRULUI STAU ZEII

Deasupra adevărului stau zeii
Iar ştiinţa noastră-i copie ratată
A siguranţei lor
Că Universu-există.

Totul e tot, dar mai presus sunt zeii,
Nu îi revine minţii să-i cunoască;
Să adorăm astfel
Al lor chip precum floarea,

Fiindcă vizibili văzului înalt,
Reali ei sunt cum floarea e reală
Şi-n calmul lor Olimp
Altă Natură sunt.

TRĂIESC ÎN NOI NENUMĂRAŢI

Trăiesc în noi nenumăraţi,
De ei gândesc ori simt – ignor
Pe cel ce simte ori gândeşte.
Eu sunt doar locul unde-n van
Se mai gândeşte ori se simte.

Mai multe suflete ca unul.
Mai multe euri decât mine.
Şi totuşi eu exist aşa
Indiferent cum sunt la toţi.
Să tacă-i fac, acum vorbesc.

Impulsurile-ncrucişate
A tot ce simt şi ce nu simt
Se ceartă în acel ce sunt.
Eu le ignor. Şi nu dictează
Acelui ce mă ştiu: eu scriu.

PENTRU ZEI LUCRURILE SUNT MAI MULTE LUCRURI

Pentru zei lucrurile sunt mai multe lucruri
Nu mai departe văd ei, ci mai clar
În Natura certă
Şi-n conturata viaţă…
Nu în vagul pe care-abia îl văd
Şi care-nconjoară misterios fiinţele,
Ci în detalii clare
Se află ochii lor.
Natura este doar o suprafaţă.
În suprafaţa ei, ea e profundă
Şi totul conţine mult
Dacă ochii privesc bine.
Învaţă, deci, tu, din neliniştile creştine
O, trădător cu multiple prezenţe,

De la zei, să nu ai
Văluri pe ochi şi nici pe suflet.